

Har installationsföretagets projektledare rätt kompetens?

Installationsbranschens Certifierade Projektledare (ICPL) är en kartläggnings- och certifieringsmodell som kvalitetssäkrar projektledarens kunskaper. Kartläggningen visar på styrkor och förbättringsområden och certifieringen blir kvittot på branschspecifik kompetens.

Bakgrund

Installationsbranschen har under lång tid haft låg lönsamhet och produktivitetsutvecklingen är otillfredsställande. Det visar rapporter och förstudier. Den traditionella synen på branschen som en underentreprenörsbransch försvårar möjligheterna att aspirera på komplexa entreprenader som totalentreprenör. Branschens självbild behöver förändras liksom omvärldens syn på branschens bidrag i samhällsbyggnadssektorn. Projektledaren är nyckeln till att installationer synliggörs och värderas.

Installationsbranschen har fokuserat på montörens och teknikerns kunskap, färdigheter och kompetens – att göra saker rätt. Kvalitetssäkring avseende projektledarens kunskap, färdigheter och kompetenser, nödvändiga för att se till att rätt saker görs, saknar motsvarande struktur och uppföljning.

Problemformuleringen har utgått ifrån tesen att projektledarens roll i projektet är den roll vd har i företaget – leda och fördela arbete, förhålla sig till lag och avtal samt hushålla med resurser. I dag rekryteras många projektledare i installationsbranschen från montörs- och teknikerleden och de får inte alltid de bästa förutsättningarna att klara uppgiften vilket bland annat kan leda till ineffektivitet och ofördelaktiga beslut.

Syfte och uppdrag

Installatörsföretagen, bransch- och arbetsgivarorganisation, har tagit initiativ till ett projekt som syftar till att synliggöra och kvalitetssäkra installationsbranschens bidrag i samhällsbyggnadssektorn. Uppdraget har varit att identifiera och utforma en åtgärd som på sikt påverkar installationsbranschens produktivitet liksom position i värdekedjan och målet har varit att skapa en kartläggnings- och certifieringsmodell för installationsbranschens projektledare för att därigenom:

- **synliggöra** projektledarens nuvarande kunskaper genom en kompetenskartläggning
- **kvalitetssäkra** nivån genom att utforma en branschspecifik certifiering.

Genomförande

Med stöd från SBUF och i samarbete med Svenskt Projektforum och INCERT har arbetet utförts av Installatörsföretagen och Projektengagemang AB. Utifrån förstudier och rapporter formulerade utvalda experter och specialister kravlistor tillsammans med projektgruppen. Följande områden kravställdes, se *figur 1*.

Generell kunskap	Ledarskap	Teknisk spets
Projektstruktur	Ledarskap	Industrirör
Planering		Teknisk isolering
Projektekonomi		VS och Säker Vatten
Inköp		Ventilationsinstallationer
Entreprenadjuridik		Kyl- och värmepumpinstallationer
Arbetsmiljö		Sprinkler
Arbetsrätt		Elinstallationer
Affärsmannaskap		Tele- och säkerhetssystem

Figur 1. Huvudområden för definierade kompetensområden.

Kravlistorna utformades på samma sätt och omfattar kravställda kompetenser, se *figur 2*.

Område:	Avsnitt	Kompetenser	Nivå Tillämpning	Kännedom om
Juridik	Upphandlingsformer	skillnad mellan generalentreprenad och delad entreprenad (samordningsansvaret)	X	

Figur 2. Exempel: del av kravlista avseende Entreprenadjuridik.

Nivån på den förväntade kompetensen kravställdes också av expertgrupper och definierades som "tillämpning" och "kännedom om", se *figur 3*.

Kravlistor med definierad nivå på kompetens lämnades till frågemakare, specialister inom respektive område, för formulering av frågor och svarsalternativ.

Tillämpning	Kännedom om
<p>Projektledaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunna besvara frågor om innehållet i författningar, bestämmelser och dokument som ingår i avsnittet i kravspecifikationen • kunna ge exempel på tillämpningar av författningar, bestämmelser eller dokument som ingår i avsnittet i kravspecifikationen • kunna tillämpa författningar, bestämmelser eller dokument som ingår i avsnittet i kravspecifikationen • med utgångspunkt från givna uppgifter bestämma till exempel storlek, dimensionering eller liknande med hjälp av handböcker eller andra dokument i avsnittet i kravspecifikationen • kunna kontrollera riktigheten av beräkningar, dimensioneringsuppgifter och liknande. 	<p>Projektledaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunna översiktligt beskriva innehållet i och/eller ändamålet med tillämpliga författningar, bestämmelser och dokument som ingår i avsnittet • kunna översiktligt beskriva principerna för beräkning, dimensionering eller teknisk utformning och ange "tumregler" • kunna rimlighetsbedöma beräkningar, dimensioneringsuppgifter och liknande.

Figur 3. Definition av nivåerna tillämpning och kännedom om.

Resultat

Projektet har skapat en digital modell för kartläggning och certifiering av projektledarens kompetens. Projektledare som genomgår kartläggning eller certifiering får sitt resultat presenterat som ett spindeldiagram eller "stjärna", se figur 4.

Figur 4. Exempel på hur provresultatet visualiseras i ett spindeldiagram.

Inom området ledarskap får projektledaren svara på frågor, göra en självskattning och i certifieringsdelen också genomgå en intervju med en professionell assessor utsedd av Svenskt Projektforum.

Slutsatser

Kartläggningen svarar mot målet att synliggöra projektledarens nuvarande kunskaper:

- **Projektledaren** ges möjlighet att kartlägga befintliga kunskaper och kan välja att fylla eventuella kunskapsluckor med kurser och/eller utbildningar innan examination och certifiering.
- **Arbetsgivaren** har möjlighet att med hjälp av kartläggningsmodulen analysera befintlig kompetens på företaget. Detta underlättar rekrytering, belyser utbildningsbehov och ökar möjligheten att matcha kompetens med projekt.

Certifieringen svarar mot målet att kvalitetssäkra projektledarens kunskapsnivå utifrån de krav och den förväntan olika intressenter har och som framkom i förstudier:

- **Beställaren** får
 - matchad kompetens för effektiva projekt
 - ett verktyg för projektspecifikt kravställande

- en modell för att utvärdera entreprenörernas projektledarkompetens
- **Entreprenören** får
 - överblick över företagets möjligheter att möta kundens behov och förväntningar
 - ett verktyg i rekryteringsprocessen
 - möjlighet att identifiera utbildningsbehov
 - möjlighet att identifiera talanger på företaget
- **Projektledaren** får
 - en tydlig bild av vad som förväntas i rollen som projektledare i installationsbranschen
 - en tydlig karriärstege
 - incitament för att själv förkovra sig och utveckla sin roll
- **Installationsbranschen** blir
 - en bransch som med trygghet och trovärdighet driver komplexa entreprenader
 - en attraktiv bransch dit människor med olika kompetenser och erfarenheter kan söka sig

Rekommendationen är att projektledaren börjar med den mer omfattande kartläggningen av kompetenser, för att utforska behovet av utbildning. Efter eventuell utbildning är det lämpligt att genomgå examination för certifiering.

Ytterligare information

Kontaktpersoner:

Ylwa Glismann, Installatörsföretagen, tel 08-762 75 39,
e-post: ylwa.glismann@installatorsforetagen.se

Litteratur:

- Förstudie Installationsbranschens Certifierade Projektledare (ICPL), ÅF, Johan von Holst
- Komplettering Installationsbranschens Certifierade Projektledare (ICPL), ÅF, Johan von Holst
- VVS Företagen Effektiv Produktion 2012, Industrifakta, Magnus Johansson

Internet:

Detaljerad information liksom kompletta källor finns på www.installatorsforetagen.se/icpl